

Поштарина плаћена

Год. XI

НОВИ САД 15.-IV. 1931.

Бр. 4

ЗБИРКА

ЗАКОНА

МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА И УРЕДАБА

И

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ.

XI.

1931.

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

ДР. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ

претседник Апелационог суда у Н. Саду.

Садржина: 15. Распис о спровођању принуд. извршења. — 16. Распис о тумачењу §-а 2. зак. чл. ХLI 1908. — 17. Распис о поступку сироч. столова у ствари усвојења, ако је спорна општ. надлежност. — 18. Уредба о накнади путних трошкова за служб. путовања. — 19. Распис у ствари тумачења §-а 22. исте уредб. — 20. Уредба о измени уредбе о накнади путних трошкова. — 21. Закон о измени закона о прив. агр. банци.

Садржина: 55—57. Кривичне ствари. — Преиначење тужбе. — 59. Добровољачка земља. — 60. — Уговор о заједн. предузимању. — 61. Бракоразв. парница. — 62. Уток. — 63. Разрешење пресуде. — 64—5. Радничко осигурање. — 66 Уток. — 67. Радничко осигурање. — 68. Обнова. — 69. Отварање стечаја. — 70. Уток у изврш. ствари. — 71. Право на друштв. добитак. — 72. Доживотно уживљење. — 73. Ванбрачни одношај. — 74. Породични иметак. — 75. Потпис пресуде. Оцена

ШТАМПАРИЈА „НАТОШЕВИЋ“ С. БИСАЛОВИЋ У Н. САДУ

Нове књиге.

Основи меничног права и коментар новог меничног закона од Дра Томе Павловића, сенатног претседника при Апелационом суду у Новом Саду.

Нови земљишно-књижни закони од Богдана Ђукића, касационог судије у Новом Саду.

Уводни закон у грађ. парнични поступник са тумачењем Николаја Пахорукова, инспектора Министарства правде.

Станарински статут слоб. краљ. града Новог Сада, превео и средио односно судску праксу Др. Ника Јов. Игњатовић, претседник Апелационог суда у Новом Саду.

Правилник о заштити напуштене деце, са предговором: Држ. заштита деце у служби југословенске државне идеје, превео и предговор написао: Др. Ђура Јовановић дечји лекар Нови Сад.

О земљишно-књижним уписима од Дра Ф. Чулиновић, старешина среског суда у Вел. Бечкереку.

Ш. Д. С. / 314

§ 7.

По прегледу болеснице и саветовању чланова комисије саставља се записник, у који треба да уђе: дан и место прегледа болеснице, почетна слова породичног и рођеног имена, старост болеснице, сталеж болеснице, занимање, стан и место пребивања болеснице.

Затим ће се саставити записник у облику историје болести са анамнезом и тачним налазом, описом стања болести или аномалије, гениталним статусом и дијагнозом о времену трудноће.

У завршном мишљењу мора се према § 173 Кривичног законика навести и образложити:

а) какве опасности постоје за здравље и живот труднице од болести или аномалије, ако се трудноћа не прекине;

б) да се та опасност никаквим другим начином лечења не може отклонити.

Најзад: мишљења у којем треба да буде према § 173 Кривичног закона нарочито образложена опасност по живот или неизбежна опасност по здравље услед компликације трудноће са том болести или аномалијом и даљег постојања трудноће као и околност да никаквим другим начином лечења није могуће ту опасност уклонити.

§ 8.

Записник се саставља у два примерка а потписују га сви чланови комисије. Један примерак записника остаје ономе, који ће трудноћу прекинути, а други задржава службени надлежни лекар за службену поверљиву архиву.

§ 9.

Ако је комисија једногласног мишљења да се трудноћа мора прекинути, може се то учинити одмах након пријаве службеном надлежном лекару.

§ 10.

Ако закључак комисије није једногласан, мишљења ће се дати подвојено у записнику и потписати га, а трудноћа се не сме прекинути.

У таквом случају комисија решава већином гласова хоће ли се и кад ће се трудница поново комисијски прегледати или ће се с комисијским налазом и мишљењем одмах упутити у једну од универзитетских клиника или у болницу са више од 2 одељења.

§ 11.

Индикације за прекидање трудноће према § 173 Кривичног закона само су медицински т. ј. болести и аномалије и то према савременом гледишту медицинске науке.

§ 12.

Пријаве, рад комисије и записник о раду, службена су тајна за све чланове комисије, а претседник ће о њима водити протокол и све то држати под кључем да не дођу у друге руке, сем ако се поведе судски поступак.

§ 13.

Рад чланова комисије у болницама је бесплатан. Рад у приватној пракси је бесплатан за оне, који су по Закону о болницама сиромашни; остали плаћају сваком члану комисије награду као за консилиум, по минималној коморској такси.

§ 14.

У случајевима, који не трпе одлагања кад трудница прети непосредна опасност или неизбежна опасност по здравље на пр. код еклампсије, placenta praevia и др., може лекар извршити прекид трудноће, изузетно без претходног образовања лекарске комисије, но дужан је при том раду позвати још једног лекара, где је то могуће, па одмах по том саставити заједнички записник

о раду из § 7. ове Уредбе, и предати га службеном надлежном лекару ради оправдања поступка.

§ 15.

Уредба ова ступа на снагу даном објаве у „Службеним новинама“.

С. бр. 9367

16 априла 1930 године.

Београд.

Министар социјалне политике
и народног здравља,

Др. М. Дринковић с. р.

(Служб. нов. од 10. маја 1930. бр. XXXIX. 217.)

15.

Распис

Претседника Апелационог суда у Новом Саду Бр. Претс. I. Б. 4—1931. у предмету лица, којима се може поверити спровођање принудног извршења.

Службеним путем ми је дошло до знања, да неки подручни срески судови, спровођање принудног извршења поверавају својим чиновницима, без обзира на то, да ли предлеже за то законски услови, — и да за такав рад судским чиновницима установљавају награду по тарифи која вреди за судске извршитеље.

Поводом тога сматрам за потребно, да подручне судове поново упозорим на постојећа правна правила, којих се имају најстрожије придржавати.

На основу §-а 19. зак. чл. LX:1881. у вези са §-ом 36. зак. чл. VII:1886. и тачком 5. §-а 223. Закона о јавним бележницима (нотарима), за спровођање принудног извршења по правилу се имају изаслати судски извршитељи, а судски чиновници само онда, ако је ствар хитна, а судски су извршитељи спречени. У важнијим стварима спровођање се има поверити јавном бележнику, сем ако нема јавног бележника на седишту онога среског суда, на чијем се подручју има спровести извршење.

Овде се мора напоменути, да се јавним бележницама има поверавати спровођење принудног извршења само [у заиста важним случајевима, тако, да се тиме не би без разлога крњио приход судских извршитеља и евентуално доводила у питање њихова егзистенција (Нар. Мин. Правде бр. 12.881/1886.)

Ту околност, да ли је ствар хитна и судски извршитељ спречен, има да установи суд, од случаја до случаја. А, ако заиста предлеже услови да се изашале судски чиновник, то се овлаштење има навести на сам акт. Без овога судски чиновник несме спровести принудно извршење.

Када судски чиновник спроводи извршење, њему не припада награда по тарифи која вреди за судске извршитеље, него према Уредби о накнади путних трошкова за службена путовања судских службеника, која су извршена у интересу и о трошку приватне странке, а на њен захтев.

Умољавам г. г. Претседнике Окружних судова, да о овоме известе подручне им среске судове ради знања и придржавања, и да ми о учињеном поднесу извештај у року од осам дана.

Нови Сад, 3 фебруара 1931. године.

Др Никола Игњатовић,
Претседник Апелационог суда
у Новом Саду.

16.

Распис

Претседника Апелационог суда у Новом Саду бр.
Претс. I. Б. 5. — 1921.

у ствари тумачења §-а 2. зак. чл. XLI: 1908.

Дошло ми је до знања службеним путем, да је у једној извршној ствари, вођеној против Државног ерара,

судски извршитељ спровео извршење и том приликом, на захтев адвоката тражиоца извршења, запленио код једног подручног суда судски намештај (писаће столове, столице, касу и т. д.). Пошто је судски извршитељ извршне списе приказао среском суду, који га је изаслао ради спровођења извршења, суд је спроведену егзекуцију узео на знање.

Овакав поступак егзекутора, а и среског суда не одговара сада постојећим правним прописима.

У смислу тачке 4. §-а 2. зак. чл. XLI: 1908. год. наиме, тамо набројане ствари јавног звања безусловно су одузете од извршења, дакле не могу се ни запленити чак ни са пристанком извршеника. Ако пак судски извршитељ ове ствари — противно горњим наређењима — ипак заплени, оне се имају разрешити испод забране не само на претставку извршеника, него суд може и по службеној дужности поништити поступак око заплене, и то онда, када судски изасланик прикаже записник у смислу §-а 91. Закона о извршном поступку.

Наравно да је овакав поништај по службеној дужности само онда оправдан, када одузимање од извршења оваких ствари, безусловно захтева општи интерес и без приговарања дотичног извршеника, — као што је то био случај овде.

Према овим прописима дакле, срески суд је био дужан, да по службеној дужности поништи непрописни поступак судског извршитеља, којим је горе наведене ствари ставио под судску забрану, а никако није смео егзекуцију узети на знање.

Да се у будуће не би дешавали оваки случајеви, сматрам за потребно, да подручне судове упозорите на постојеће правне прописе.

Нови Сад, 4. фебруара 1931. године.

Др Никола Игњатовић,
Претседник Апелационог суда
у Новом Саду.

17.

Распис

Уг. Краљ. Министра унутрашњих дела бр. 5000/VI. а, из 1914. год. упућен свима сирочадским столовима, о поступку сирочадских столова у ствари усвојења ако је спорна општинска надлежност.

Поново сам искусио, да сирочаоски столови при пресуђивању уговора о усвојењу, закључених у интересу малолетника, у случају када се на основу §-а 198. зак. чл. XX: 1877.¹ не може установити старатељска власт надлежна за малолетника који се има усвојити, покрећу дуготрајан поступак у цели установљења општинске надлежности, тако, да се одобрење уговора о усвојењу одлаже до завршетка ствари надлежности.

На овакав поступак услед евентуалних промена прилика (смртни случај, одлазак на непознато место и т. д.) може малолетницима да нанесе ненакнадиву штету.

А и иначе, општинска надлежност малолетника установљена путем дуготрајних расправљања у смислу §-а 6. зак. чл. XXII: 1886.,² по коме малолетни усвојеници следе надлежности усвојитељевој, престаје одма чим ступи у важност усвојење.

Желети је дакле, да напуштањем ове праксе, која даје повода понајвише сувишним расправљањим, малолетници што пре дођу до тог повољног положаја, који за њих по правилу осигурава уговор о усвојењу у погледу личном и имовинском.

Услед свега овога у стварима усвојења у погледу поступка сирочадских столова, на следеће обраћам пажњу сирочадских столова.

У сваком случају, када је реч о усвојењу таквог малолетника, чије угарско³ држављанство није спорно,

¹ Види Д-ра Н. Игњатовића Мали Зборник Закона св. 26 и 27.

² Види Д-ра Н. Игњатовића исти зборник св. 19.

³ Сада наравно југословенско.

а спорна је само надлежност на територији Угарске у ужем смислу¹, за пресуђивање уговора о усвојењу, у интересу малолетника, услед хитности ствари, по §-у 201. зак. чл. XX: 1877, позван је онај сирочадски сто, на чијем подручју малолетник има пребивалиште у времену усвојења. У оваком случају има се оставити даље истраживање општинске надлежности.

А ако је малолетник на основу уговора о усвојењу, потврђеног и од стране министарства већ задобио надлежност усвојитељевој, онда по природи ствари нема потребе даљем расправљању и установљавању општинске надлежности.

Будимпешта, 25. јануара 1914. год.

(Превео: Д-р Н. И.)

18.

На основу члана 142 Финансијског закона за 1928/29 годину а по споразуму са Министром Финансија прописујем следећу

УРЕДБУ

о накнади путних трошкова за службена путовања судских службеника која су извршена у интересу и о трошку приватне странке и на њен захтев

Члан 1.

Судијама и осталим судским службеницима за случај службеног путовања у интересу и о трошку приватне странке, припада накнада путних трошкова по овој Уредби.

Члан 2.

Службено путовање по овој Уредби је путовање, које судски службеник изврши ради обављања службених послова изван судске зграде.

Сада на територији Краљевине Југославије.

Члан 3.

Сваки судски службеник дужан је приликом службеног путовања употребити најкраћи пут односно најкраћу и најјефтинију везу.

Изузетак од овог дозволиће се само за случај кад би саобраћај на таквом путу био прекинут.

Овакав изузетак у сваком конкретном случају цени непосредни старешина односног судског службеника.

I ДНЕВНИЦА

Члан 4.

Дневнице за службена путовања исплаћују се по овој табели:

Ред. број	ВРСТА СЛУЖБЕНИКА	Дин.
1	Чиновници I категорије 1, 2 а), 2 и 3 а) групе	180
2	Чиновници I категорије 3, 4 а) и 4 групе	160
3	Чиновници I категорије 5 и 6 групе " II " 1 и 2 "	130
4	Чиновници I категорије 7, 8 и 9 групе " II " 3 и 4 групе " III " 1 и 2 "	110
5	Чиновници II категорије 5 групе " III " 3 и 4 групе	90
6	Званичници и дневничари, који врше дужност званичника	60
7	Служитељи и дневничари, који врше дужност служитеља	50

од братства од стрица, док су тестаментарни сведоци даљи рођаци са тестаментарним наследником.

Према томе је ревизиона молба тужитељица у целости неоснована те је ваљало исту одбити.

Оно спорно питање да ли би тестаменат важио и као неправилегован, постало је услед горњег стајалишта, беспредметно.

Жалба тужене странке да је призивни суд погрешно израчунао висину нужног дела тужитељице основана је јер како тужитељица тражи нужни део иза свога оца, код израчунавања висине меродавна је вредност коју је оставина имала на дан смрти оставитеља, а не она вредност која је касније унесена у инвентар.

Како пак та меродавна вредност није установљена у пресуди призивног суда, то је у том делу, а у смислу 543. §-а г. п. п-а, ваљало ту пресуду разрешити и призивни суд упутити на доношење нове одлуке у погледу висине нужног дела тужитељице.

Расположење у погледу трошкова оснива се на 508. §. г. п. п-а.

Нови Сад, 20 марта 1930.

* * *

Судска пракса. Мобилизован војник може градити привилеговани тестаменат од дана када је мобилизација одређена. (1541/1916)

Стављање датума потребно је за ваљаност војничког привилегованог тестамената (5590/922).

Није признато писмо као ваљан тестаменат, зато, што је на њему било означено време писања са месецом и даном, а изостављена је година (206/1924).

55.

Осуђеник не може тражити одгоду извршења казне по §-у 418. Кп. ако је осуђен на казну лишења слободе, која прелази једну годину. У случају тешке болести осуђеник може на ос-

нову §-а 415. Кп. тражити, да се обустави казна лишења слободe за време трајања те болести.

(Апелац. суд у Н. Саду,
Кно. I—8/1931.)

56.

I. За поступак по кривичним делима учињеним путем штампе, важе прописи општег казненог поступка, у колико се не противе прописима Закона о штампи. — II. Како §. 84. Закона о штампи изречно наређује, да истражни судија по завршеној истрази, односно по саслушању оптуженог и сведока предаје списе суду, који у седници као зборни суд решава: има ли места да се оптужени стави под суд или не, а у смислу §-а 85. истог закона, решење о стављању под суд одма се саопштава оптуженом и предаје тужиоцу да изради оптужницу, коју мора да суду поднесе у року од три дана, то се у штампарским стварима после предаје оптужнице одма истиче главни претрес, а нема места приговорима. Приговоре замењује жалба против решења, којим се окривљени ставља под суд.

(Апелац. суд у Н. Саду,
Коп. I—92/1931.)

57.

Законик о судском кривичном поступку нема нигде спомена о продужењу истражног затвора, већ само о наређењу и укидању истражног зат-

вора, што значи, да једном одређен истражни затвор траје све дотле, док га сам суд не укине.

(Апелац. суд у Н. Саду,
Коп. I—4/1931.)

58.

У смислу §-а 494. Гпп. преиначењу тужбе у призивној молби односно противмолби нема места, а у смислу последњег става §-а 188. Гпп. против одлуке суда, да не постоји промена тужбе, нема места призивању.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Г. 229/1923.)

59.

По закону земља се издаје само оном добровољцу, који сам обрађује земљу; у случају неиспуњења овог услова, има се одузети додељена земља. Закон дакле забрањује, да добровољац добивену земљу другом да на обрађивање. Из овога следи, да онај, који је преузео земљу на обрађивање, нема права да тражи посед тог земљишта од онога, коме је та земља додељена као добровољцу, а ако таку молбу поднесе суду, суд му не може пружити правну помоћ, да се то земљиште од добровољца одузме и њему преда у посед.

(Апел. суд као рев. суд у Н. Саду
Г. 3092/1928.)

*

Види: § 3. Закона о изменама и допунама Закона о добровољцима (Служб. Нов. од 22. септ. 1930.).

*

60.

Тужени се уговором обвезали, да ће посејати и обрађивати своју земљу и да ће тако произведени плод кудеље, уз уговорену цену предати тужитељу, који им је у ту сврху дао кудељино семе, а на рачун будућег плода давао предујмове у готовом новцу. Овакав уговор јесте уговор о заједничком предузимању, код кога тужитељица улаже семе, а тужени радну снагу у земљу.

(Апел. суд као рев. суд у Н. Саду,
Г. 1011/1927.)

61.

И за време одвојеног живљења брачних странака, жена мора остати верна своме мужу, јер ако се огреши о супружанску верност, постаје недостојна привременог издржавања.

(Апел. суд као рев. суд у Н. Саду,
Г. 842/1927.)

62.

Странци, која се пре проглашења решења са расправе удаљи, има се уручити донесено решење. У таквом случају се рок за улагање утока почиње рачунати од дана уручења, а не од дана проглашења решења.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Вп. 577/930.)

* * *

И она решења која су донесена не услед усмене расправе, треба интересованој странци уручити.

Од решења донесених на усменој расправи, не морају се уручити ни оној странци која није била присутна на усменој расправи, ова решења против којих нема места посебном утоку, а не садрже истицање новог рока.

63.

Пресуда призивног суда има се разрешити, ако у њој нису установљене све околности, које су битне и потребне за ретавање спора.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Г. 801/1929.)

64.

I. И суд радничког осигурања слободно оцењује доказни материјал у смислу §-а 270. Гпн. — II. Молитељу накнаде за употребу приватног лекара припада накнада само оног лекарског хонорара, који лекару припада по тарифи, а не стварно плаћеног хонорара.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Г. 147/1930.)

65.

Осигурани члан има право на накнаду, ако га уредни лекар, у званичном својству упуту приватном лекару, све и онда ако поступак уредног лекара није прописан.

(Кас. суд у Н. Саду у својству
врховног суда раднич. осигурања
Г. 18/929.)

* * *

У колико је лекар прекорачио свој делокруг — који странка не мора да зна — Уред има право да према том лекару поступи дисциплински.

66.

Против решења суда, да се поступак у парници настави, нема места утоку.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Вп. 861/930.)

67.

На основу стручњачког мишљења, да је радна способност осигураника раније била већа од 40⁰/₀-а, не може се установити, да је радна способност била 50⁰/₀.

(Кас. суд О. Б. у Н. Саду
у својству врх. суда рад. осиг.
Г. 845/930.)

* * *

У оваком случају се има стручњак поново саслушати, и тим путем установити, колико је умањење радне способности.

68.

Према наређењу §-а 571. Гпп. само се она тужба ради обнове може одбацити без расправе и решењем, која је поднесена преко рока од пет година, установљеног у §-у 567. Гпп., док се тужба која је поднесена унутар тога рока може одбацити — у колико недостају законски предуслови обнове — само после одржане расправе и само у облику пресуде, а не решења.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Вп. 67/1930.)

69.

I. Решење о отварању стечаја, веровници не могу напасти утоком, ако је отварање стечаја

тражио сам презадужени. — II. По судској пракси, а и према пропису §-а 113. зак. чл. XX:1877. старатељу не треба одобрење сирочадског стола да тражи отварање стечаја у име презадуженога.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Вп. 66/930.)

70.

У смислу одељ. четвртог §-а 40. зак. чл. LIV:1912. у вези §-а 551. Гпп. у извршним стварима против другостепеног решења, којим се потврђује првостепено решење, нема места даљем утоку, ни онда ако је предмет решавања питање одређења извршења.

(Кас. суд. у Н. Саду,
Вп. 333/930.)

Исто тако против другостепеног решења у погледу досуђених трошкова покушане, а не одржане дражбе нема места даљем утоку.

(Касац. Суд у Н. Саду,
Вп. 335/930.)

71.

Правно је правило, да онај функционер друштва, који својеволно и без пристанка друштва напусти свој положај и не врши даље своје функције, од тога времена (напуштања службе) нема више права на награду која му је припадала перцентуално из чистог добитка друштвеног.

(Касац. суд Одељ. Б. у Н. Саду,
Г. 500/1929.)

Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитеља, те га осуђује да туженој страни на руке правозаступника јој плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 357 дина.

Разлози: Тужилац у својству директора туженичког млина тражио је своју директорску припадност до априла месеца 1919. год. која се је састојала из 8% од чистог добитка и жали се против пресуде позивног суда, јер му је овај досудио припадност само до 4 новембра 1918. года.

Жалба није основана.

Није спорно, да је тужилац као активни општински бележник изабран за директора туженог млина, јер је општинска штедионица власник највећег дела акција туженичког млина а по правилима штедионице имао се за директора млина изабрати свагдашњи општински бележник. Но установљена је од стране позивног суда и та даља неоспорна чињеница да је тужилац почетком новембра 1919. год. напустио своју општинску бележничку службу, предао своју дужност другом и дефинитивно напустио општину, а седиште туженичког млина.

Правно је правило, да онај функционер друштва, који својевољно и без пристанка друштва напусти свој положај и не врши даље своје функције, од тога доба нема више права на награду која му је припадала перцентуално из чистог добитка друштвеног, јер је сврха перцентуалног награђивања из чистог прихода то, да дотични функционер својим трудом и радом допринесе да постигне што већи чист приход.

Тужитељ се тиме што се је дефинитивно одселио из седишта туженичког млина и напустио своју бележничку службу и није више вршио ни послове директора има сматрати као да се је одрекао свога положаја директора код туженичког млина, те стога по горњем правилу нема права после тог времена тражити перцентуално учешће у добитку. Са ових разлога позивни суд

није повредио материјално правно правило када је тужитеља са оним делом свог потраживања који се односи на време после 4 новембра 1918. г., одбио.

Како је према томе ревизиона молба тужитељева неоснована, то је исту ваљало одбити и молитеља ревизије у смислу 425 §-а г. п. п-а на сношење ревизионих трошкова осудити.

Нови Сад, 27 фебруара 1930 године.

* * *

Судска пракса. Одговорном уреднику политичког листа, у недостатку другог споразума, припада једногодишњи отказни рок. (Бп. таб. 1966/899.)

Старатељ бање, постављен код веће лековите бање, који је имао положај са самосталним делокругом, има права на једногодишњи отказ. (1196/1905.)

По сталној судској пракси адвокатском приправнику припада отказ на месец дана, а отказати му се може ма кога дана у месецу (Бп. тб. 1412/1914.)

Дипломирани адвокат, иако се његов круг рада ограничава само на адвокатско-приправничке послове, у недостатку другог уговора има право на отказ најмање од три месеца (14/1914.)

Намештеницима којима су поверени важнији послови, по процисима приватног права припада тромесечни отказ, али ако се употребе на посао који прелази њихов круг рада, а захтева вишу научну спрему, отказни рок је година дана (6367/1917.)

72.

Из појма права доживотног плодоуживања у погледу некретнина, уговореног у корист брачних другова, по себи произлази, да право плодоуживања у целости припада преживелом брачном другу до његове смрти.

(Касациони Суд у Н. Саду
Р. 1063/929).

Касациони Суд ревизиону молбу туженога одбија, а ревизионој молби тужитељице места даје те са дели-

мичном променом пресуде Апелационога суда обвезује туженога, да је дужан осим некретнина, које су јој већ досуђене, још и некретнине, уведене у grunt. улошку општине Делиблато број 2588 под А I 1—2, топ. број: 7346 10266 тужитељици у искључиви посед предати, уједно изриче да тужитељици припада измакла добит од свих досуђених некретнина, од дана, када је тужени престао са давањем издржавања тужитељици до дана предаје некретнина у њен посед, па ради установљења дана, од кога јој посед припада и висине измакле добити све списе натраг враћа Апелационом суду ради даљег поступка и доношења нове одлуке, у којој ће бити решено и питање, ко има да сноси трошкове ове парнице, који се у ревизионом поступку за тужитеља установљавају у своти од 2040 динара а за туженога такођер у своти од 2040 динара.

Разлози: Тужени напада пресуду Апелационог Суда јер је уговор од 6 марта 1922 год. узет у јавно бел. исправу број 88/922 до $\frac{1}{6}$ дела некретнина уведених у grunt. улошку број: 1660 општине Делиблато услед опозина тужитељице ништавним прогласио; јер је тужитељици досудио посед на читаве некретнине а не само на $\frac{1}{6}$ истих, даље због парничких и ревизионих трошкова.

Наводи, да је суд поништио уговор из грубе незахвалности туженога, утврђујући да је упитни уговор даровни.

Ова је жалба неоснована, јер је суд тачно установио, да за упитне некретнине тужени није дао никакву протувредност, јер плодуживање установљено у корист дароваоца није протувредност, јер је исто и тако припадало дароваоцима, а за наведену протувредност од 3500 динара коју је по уговору тужени требао платити дароваоцима, суд је правилно установио да тужени исту није платио и да воља странака није ни ишла на то да исту тужени плати.

Исто је тако неоснован и онај приговор да је суд противно списима и са погрешним закључењем установио, да је тужени починио грубу незахвалност према дароваоцима — јер је суд оценом доказа установио чињенице које доказују грубу незахвалност туженога, и ово установљење није у противности са списима.

Тужени, противно установљењу судова тврди, да тужитељици по уговору не припада право плодуживања на део некретнина пок. јој мужа јер то уговор не садржи, и јер се тужитељица одрекла свога читавога уживања и у место тога примила одређену количину намирница и исте кроз три године давао тужитељици. Да по уговору не припада тужитељици право уживања и на мужевљев део некретнина види се и из тога, што је тужени део очевих некретнина одмах по смрти истога узео у посед.

Ове су жалбе неосноване, јер је суд правилно установио, да се тужитељица није одрекла свога права уживања, јер је суд оценом доказа установио, да је тужитељица примила намирнице од туженога само до исхода парнице и зависно од исхода парнице, а ово установљење није у опреди са списима.

Не стоји ни она тврдња туженога, да по уговору тужитељици припада право уживања само на њен део, а не и на део мужевљевих некретнина. Суд је правилно установио, да по уговору право уживања свих покљоњених некретнина припада обојима дароваоцима, те по смрти једнога припада цело уживање преживелом брачном другу, те је то тако и gruntовно укњижено.

На основу тога Суд је требао установити да тужитељици припада право поседа и на некретнине, уведене у grunt. улошку 2388, јер је право уживања у корист тужитељице и на ове некретнине укњижено, те је у том делу требало ревизионој молби тужитељице места дати и пресуду Апелационог суда у том правцу применити. Погрешно је становиште Апел. Суда, да јој на ове некретнине зато не припада право поседа, јер јој не

припада право својине дотичних некретнина, јер и плодуживаоцу, на основу укњиженога права уживања припада посед те је ово право уживања и посед требало тужитељици признати и досудити.

Према томе припада тужитељици и измакла добит утужених некретнина, те како суд ове није утврдио и по истој није донео пресуду, требало је предмет на траг упутити Апел. Суду да ово установи, и донесе одлуку по том питању.

Тужитељица је за 1926/1927 год. примила даће јој намирнице као коначну измиру својих измаклих добити за ту годину, а за 1927/8 тражила је установљење истих, те је прикључила и процену ових, но суд по овом предмету није расправљао о њима са образложењем, да тужитељица у том погледу није ставила предлог, које се установљење противи списима, те је и у овом делу требало дати места ревизионој молби тужитељичиној.

У погледу трошкова Касациони суд је исте само у своти установио, а питање ко има да сноси исте решиће суд у коначној пресуди.

У Новом Саду 21 октобра 1930 год.

* * *

Судска пракса. Плодоуживање је право везано за особу, према томе не може се пренети на другога. Вршење самога права може се пренети (К. 4277/1915).

У случају употребе некретнине, засноване на породичном одношају, а пропуштене без икаквог посебног споразума у погледу услова и трајања употребе, постоји претпоставка, да је употреба само привремена, до опозива (5358/1924.).

После смрти плодуживаоца, власник може одма захтевати посед некретнине, а не мора чекати крај економске године. Исто то право припада власнику и према ономе, који без пристанка власника држи некретнину. Овоме преостаје само то право, да од власника тражи накнаду трошкова инвестиције у некретнину (рад и семе) (8022/1922.).

У случају одрицања од плодуживања, убирање плодова још неубраних у време одрицања, припада власнику, а бившем плодужива-

ваоцу остаје само право накнаде издатака учинених за продукцију плодова, и вредност рада (3056/922.).

Ономе који је имао доживотно право плодуживања, закупнина припада само до дана његове смрти (138/1910.).

73.

Ванбрачни одношај сам по себи још не чини неморалним то, што странке, које у оваком одношају живе, међусобно у своју корист или један од њих у корист другог учине расположење за случај смрти.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Г. 557/1929.)

Касациони Суд ревизионој молби тужитељице делимично места даје, пресуду Апелационог Суда преиначује, и туженог обвезује, да је дужан предати тужитељици у посед некретнине уписане у grunt. ул. Бр. 744. Општине под Топ. Бр. 999/б. и 3691/а. ради доживотног уживања.

У погледу измакле користи враћају се акта Апелационог Суда на даљи доказни поступак и донашање нове одлуке којом ће обухватити и трошкове у погледу целог тужбеног потраживања и наплаћене таксе Државном Ерару, а ревизионе трошкове овај Суд установљава за тужиоца 600 (шест стотина) динара.

Разлози суда: У својој ревизионој молби тужитељица је напала пресуду Апелационог суда, што је са непотпуним установљењем стања ствари погрешан закључак извео, као да у овом случају стоји *turpis causa* јер по судској пракси сам небрачни одношај по себи још не чини неморалним то, ако странке учине расположење у корист своју или један од њих у корист другог на случај смрти.

Сврха уговора била је та, до она пок. Павла као старог и болесног негује и лечи и за који је рад он њу осигурао.

Молила је, да се пресуда у целости преиначи.

Жалбе су делом основане.

По постојећој судској пракси ванбрачни одношај сам по себи још не чини неморалним то, што странке, које у оваком одношају живе, међусобно у своју корист, или један од њих у корист другог учине расположење за случај смрти.

По правном стајалишту овога Суда, дакле склопљени правни посао између пок. Павла и туженога не чини неморалним та околност, што је пок. Павле живео у ванбрачном одношају са тужитељицом, у чију је корист тим уговором предвиђено издржавање од стране туженога, односно доживотно уживање спорних парцела.

Па како у пресуди Апелационог Суда нема каквих других података, на основу којих би се склопљени уговор, из кога тужитељица доводи своје право плодоуживања, могао напасти, то је Апелациони Суд са повредом правних прописа преиначио првостепену пресуду, која је тужби места дала.

Што се тиче накнаде за измаклу корист, ваљало је, с обзиром на захтев туженога у призиву наредити доказни поступак у циљу изналажења чистог прихода са спорна 2 јутра земље, јер овај Суд сматра, да се измакла корист не може рачунати на тој основи, коју је усвојио првостепени Суд, т. ј. да се она има узети према вредности дотичних некретнина, кад није искључено, да се вредност измакле користи може и другим сигурнијим путем установити.

У Новом Саду, 27. марта 1930.

* * *

Судска пракса. Не коси се са добрим моралом: обећање имовне предности у циљу обустављања небрачног одношаја. (К. 1709/909.)

Не може се тражити повраћај менице, коју је једна странка дала, да би тиме осигурала споразум о ступању у небрачни одношај. (К. 10.902/1915.)

74.

I. Породични иметак, ако не постоји више у природи, може се тражити само у новцу у оној вредности, коју је тај иметак имао у време смрти оставитеља, односно у времену када је уследило даровање. — II. Удовица се има сматрати добронамерним поседником све дотле, док у погледу њезиног права плодоуживања не падне правоћна пресуда.

(Касац. суд О. Б. у Н. Саду,
Г. 99/1929.)

Касациони суд ревизиону молбу тужитеља одбија и осуђује га да туженима, у руке правозаступника им, плате, у року од 15 дана под претњом оврхе 1010 дин. (хиљаду и десет динара) ревизионих трошкова.

Разлози: Апелациони Суд је као чињеницу установио то, да је кућа у време када ју је оставитељ пок. К. добио од своје матере, вредела око 300 динара, те да су тужитељи власни да у име породичнога имања траже само ову своту, претворену у златну вредност, што је тужена, удова оставитељева пристала да им плати. Како је пак правни пропис да се породични иметак, уколико не постоји у природи, може потраживати само у новцу и то по вредности коју је иметак имао у време смрти оставитељеве, односно у време када је даровање уследило, коју је Апелациони суд на основу мишљења вештака тачно установио, жалба тужитеља да је Апелациони суд повредио материално-правно правило када им није у природи досудио некретнине, које и није квалификовао као иметак од гране, није основана, те ју је због тога морао одбити. Исто је тако неоснована жалба и захтев тужитеља да им се у име протувредности досуди свота коју некретнине имају данас, када те нове

векретнине које чине предмет парнице нису уопште квалификоване као имање од гране, нити као такве које би ступиле на место куће, коју је оставитељ од матере добио.

Како је пак правни пропис да је удовица добронамерни уживалац и поседник мужевљеве оставине све докле док у погледу њенога права плодоуживања не падне правомоћна судска одлука, није основана ни жалба тужитеља што им Апелациони суд на досуђене своте није досудио камате, те је ревизиону молбу тужитеља и у том делу ваљало одбити.

Расположење у погледу ревизионих трошкова оснива се на прописима 543 и 508 §§ грађ. п. п.

Нови Сад, 14 октобра 1930.

* * *

Какоћу имовине од гране установљава деволуција (haramlās) од предака са очеве или материне стране. Под деволуцијом се разуме свака врста наслеђивања (законско, тестаментарно, наследни уговор, даровање са случај смрти) и даровање међу живима, ако потиче од асцендената. — Вредност имовине од гране (породично имање) треба установити према времену деволуције; али ако иметак постоји у природи, универзални наследник га мора издати заједно са прирастима. Исто то важи за случај ако иметак од гране много више или мање вреди, него што је вредно у времену деволуције, пошто повећање или падање вредности пада на корист или на штету наследника од гране.

75.

I. Не може доћи у обзир жалба, да је пресуду потписао судија, који није учествовао у расправи, ако је ова омашка касније исправљена. — II. Само на основу мишљења вештака да је неко душевно слаб, не може се установити, да је исти неспособан за руковође имањем ако нема других стварних чињеница из којих би се могло доћи до таквог правног закључка.

(Касац. суд Од. Б. у Н. Саду, Г. 1042/1929.)

Члан 5.

Време за дневницу рачуна се од часа поласка па до часа повратка. За свака пуна 24 часа рачуна се цела дневница. Ако је службено путовање трајало више од 12 а испод 24 часа рачуна се исто цела дневница иначе увек половица.

Код путовања железницом или паробродом час поласка и доласка сматра се пола часа пре поласка односно пола часа по доласку воза или пароброда.

Члан 6.

За извршење службених послова у самом месту службовања судског службеника као и ако је циљ путовања удаљен до два километра од границе реона места његовог сталног службовања, не припада судском службенику дневница.

II ПОПУТНИНЕ КОЛИМА, ЖЕЉЕЗНИЦОМ И ЛАЂОМ ЗА СЛУЖБЕНА ПУТОВАЊА

Члан 7.

Ако је место у коме се има извршити службени посао удаљено више од два километра од границе реона места сталног службовања судског службеника, припада му накнада трошкова подвоза.

У правилу мора се судски службеник служити сталним јавним превозним средством (жељезницом, паробродом или аутобусом), али ако се тиме услед недостатка не може послужити или ако би тиме несразмерно више времена утрошио, припада му накнада трошкова за превоз по километру.

Службеницима под 1, 2, 3, 4, и 5 таблице из чл. 4 припада по 6 дин. а осталим по 5 динара од једног километра.

Члан 8.

Километража се неће плаћати и за она путовања која се морају по природи посла пешице чинити.

Члан 9.

Километража не припада кад се употребе државна или самоуправни превозна средства: кола, коњи и превозна средства на води. Али кад се за напред споменута средства плати возарину, за рачун државе или самоуправнога тела, има се плаћена сума накнадити судском службенику.

Члан 10.

Кад судски службеник има извршити службени посао у границама реона места његовог сталног службовања припада му накнада трошкова и то:

1) У градовима Београду, Загребу, Осеку, Новом Саду, Суботици, Сарајеву и Љубљани фијакерина од судске зграде до места уредовања према по полицијским властима утврђеној тарифи;

2) у свим осталим местима паушална сума од 30 дин.

Члан 11.

Кад судски службеник има извршити службени посао у месту удаљеном до два километра од реона места његовог сталног службовања припада му поред накнаде трошкова назначених у чл. 10 ове Уредбе још и право на километражу, рачунајући од границе реона места његовог сталног службовања.

Члан 12.

У случају кад дужина пута није километарски службено премерена она ће се израчунати према дужини времена пешачења узимајући 5 километара за један сат пешачења. Разломци до једног километра не узимају се у обзир.

Уверења о дужини времена пешачења издаваће општинске власти.

Члан 13.

За службена путовања железницом или паробродом плаћаће се вредност (износ) подвозне карте и то:

Чиновницима 1, 2 а), 2, 3 а), 3, 4 а), 4, 5 и 6 групе 1 категорије железницом или паробродом 1 класе, а свим осталим чиновницима железницом 2 класе, а паробродом 1 класе.

Званичницима и служитељима железницом 3 класе, а паробродом 2 класе.

Члан 14.

Државни службеник, који има бесплатну карту ма по ком основу нема право на наплату возарине. Исто тако, и службеник, који има карту по сниженој цени, има право на накнаду вредности стварно плаћене подвозне цене. Сваки је дужан на поднетом рачуну назначити да ли је имао бесплатну карту или карту са сниженом ценом или не. За противно поступање биће одговоран материјално, дисциплински, а и кривично за дело преваре.

Члан 15.

Државни службеник има право на употребу свих возова сем луксузних (симплон и Експрес Оријент).

Члан 16.

За подвоз од стана или хотела до жељезничке, аутобуске или паробродске станице и обратно, као и за подвоз у спојним станицама, кад је жељезничка од паробродске или аутобуске станице или обратно удаљена плаћаће се подвоз по утврђеној тарифи.

За она пак места где тарифе нема, плаћаће се и то дању рачунајући од 6 до 18 часова по 20 динара, а ноћу, рачунајући од 18 до 6 часова по 30 динара.

Судским службеницима наведеним под 6 и 7 у табели члана 4 ове Уредбе припада ова накнада трошкова само за случај ако уредовање траје најмање 24 часа.

Члан 17.

За превоз на одстојањима, за које не постоје тарифе, а километража би износила више од накнаде за подвоз по чл. 16 службенику припада право на километражу.

Члан 18.

Накнада за подвоз плаћаће се по чл. 16 службенику од места сталног службовања и у случајевима, кад место у које путује није удаљено више од два километра од границе реона места његовог сталног службовања, а налази се ван његовог службеног круга, али у том случају односни службеник нема право и на километражу.

Члан 19.

За унос и износ ручног пртљага у жељезницу или пароброд, као и за унос и износ у спојним жељезничким или паробродским станицама, ако путовање траје дуже од 48 часова припада по 5 динара.

Члан 20.

Службеници побројани под 6 и 7 у табlici чл. 4 ове Уредбе немају право на накнаду за унос и износ ручног пртљага.

Члан 21.

Ако службено путовање траје дуже од 15 дана припада право на ручни пртљак до 30 килограма и поред накнаде из чл. 19 накнадиће се и возарина по службеној жељезничкој односно паробродској тарифи уз доказ о плаћеној возарини. За службена путовања, која трају краће време од 15 дана не припада накнада за возарину пртљага.

Члан 22.

Ако је на исто путовање изаслано више судских службеника, морају се служити једним превозним средством по две особе, а превозно средство добавља и зарачунава најстарији по рангу службеник.

Ако се је уредовало пре подне и после подне, припада накнада за подвоз само једанпут на место уредовања и једанпут натраг.

Види тумачење под бр. 19 и 20.

III ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.

Члан 23.

Странка има суду у име аконтације за путне трошкове поверенства предати ону суму, коју ће суд одредити.

Суд ће ову положену аконтацију прописно књижити и издати најстаријем по рангу члану поверенства, који ће осталим члановима поверенства уз потврду у акту предати на њих опадајући део.

Члан 24.

По рангу најстарији судски изасланик дужан је рачуне о трошковима свих изасланих лица заједно са извештем о извршеном уредовању поднети суду, најдаље за три дана по свршеном уредовању, јер ће иначе изгубити право на накнаду својих трошкова и бити дужан да врати примљену аконтацију.

Овај рок може продужити суд у оправданим случајевима до 10 дана.

Члан 25.

Рачун о трошковима мора изасланик суда написати у самом извешћу назначивши час када је отпутовао на уредовање, када је започео и довршио уредовање и када се је вратио. Уз то има навести а по потреби и засведочити оне околности, које су одлучне за утврђивање трошкова.

Старешина суда мора на самом акту посведочити, да постоје оне претпоставке за дознаку трошкова, које су по важећим прописима потребне.

Члан 26.

О исправности зарачунатих трошкова одлучују судови, који су надлежни за решавање главне ствари, а странкама и судским изасланицима припадају исти правни лекови, који важе за главну ствар.

Чланови поверенства могу бити због неправилног зарачунавања пристојба позвани на одговорност дисципли-

дисциплински без обзира да ли је уложен правни лек или не, а једнако и органи суда због неправилног утврђивања ових трошкова.

Члан 27.

Судски службеници кад службено путују ради обављања службених послова о трошку приватне странке а на њен захтев ако се не послуже једним од јавних превозних средстава побројаних у чл. 7 ове Уредбе не смеју се у другим превозним средствима возити заједно са било којом од заинтересованих странака у послу ради којег путују као ни са њиховим заступницима.

У противном одговараће дисциплински.

Члан 28.

Ова Уредба ступа на снагу даном проглашења у „Службеним новинама“. За аутентично тумачење ове Уредбе надлежан је Министар правде.

Бр. 25190. У— 132
29 марта 1919 године
Београд.

Министар правде,

Др. Сршкић с. р.

Министар финансија,

Др. С. Шверљуга с. р.

(Обнародована је у „Служб. Новинама“ бр. 84—
XXXV. од 10 априла 1929 г.)

19.

Распис

Министарства Правде бр. 1649. од 31. јануара 1931.
у ствари тумачења члана 22. Уредбе о накнади
путних трошкова.

Господину

Претседнику Апелационог Суда

Нови Сад

„Поводом питања једног суда а на основу члана 28. Уредбе о накнади путних трошкова за службена путовања судских службеника, која су извршена у интересу и о трошку приватне странке а на њен захтев од 29. марта 1929. год., бр. 25190, дајем ово аутентично тумачење члана 22 исте Уредбе:

Члан 22 поменуте Уредбе има у виду: да је на једно исто службено путовање изаслано више судских службеника и да се она могу служити једним превозним средством (фијакером, аутом). У том случају превозно средство добавља и зарачунава најстарији по рангу службеник.

Напротив ако није могућа употреба превозних средстава (члан 7 став 2) било услед теренских прилика на пр. у брдовитим крајевима где се за путовање могу употребљавати само коњи), било за то што их је у неком месту уопште нема или их нема учасу када се мора предузети службено путовање, припада поменутим судским службеницима накнада трошкова за превоз по километру (километража) коју зарачунава сваки за се у смислу члана 7. став 3 исте Уредбе. У овом се наиме случају не може применити пропис члана 22 став 1. јер тај пропис, како је споменуто, претпоставља могућност употребе превозног средства“.

Изволите с овим упознати све подручне Вам судове.

Министар правде
Др. М. Сршкић с. р.

20.

На основу члана 142 Финансијског закона за 1928/
29 год. а у споразуму са министром финансија прописујем

УРЕДБУ

о измени Уредбе о накнади путних трошкова за службена путовања судских службеника, која су

извршена у интересу и о трошку приватне странке
и на њен захтев, од 29. марта 1929. год. Бр. 25190.

Члан 1.

Члан 22, став 1, мења се и гласи: „Ако је на исто
путовање изаслато више судских службеника, онда сва-
ком службенику припада километража за 1 динар мање
од прописане километраже“.

Члан 2.

Ова Уредба ступа на снагу са даном проглашења
у „Службеним новинама“.

Бр. 4380

10 фебруара 1931 год.

у Београду

Министар правде

Др. Мил. Сршкић с. р.

Министар финансија

Шверљуга с. р.

21.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

По милости Божијој и вољи народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

на предлог Нашег Министра пољопривреде, а по
са слушању Претседника Нашег Министарског Савета
прописујемо и проглашујемо

ЗАКОН

О измени и допуни Закона о привилегованој аграрној
банци од 16. априла 1929. год.¹

§ 1.

У чл. 9. допуњује се трећи став следећим прописима:
Управни одбор може по указаној потреби продужити рокове уплате. Решење о продужењу рокова уплате треба да одобри Министар пољопривреде.

¹ Закон види у књ. IX. стр. 135.

Шв. др. еп / 314

Број Претс. I. Б. 31. 1930.

Господину

Претседнику Округног суда

Прегледајући списе, преспеле овом Апелационом суду од нижих судова, приметио сам, да приликом подастирања утока, поднесених од извршеника против решења о одређењу принудног извршења, које му је уручено приликом спровођања извршења, подручни судови поднесеним утоцима не прилажу податке из којих би виши суд могао установити, да ли је уток поднесен благовремено. Услед тога виши судови не могу приступити решавању утока, већ морају да враћају списе нижем суду или да траже, да им се накнадно поднесу потребни податци, чиме се губи време и одлаже коначно решавање ствари, која је и по Пословним правилима и по зак. чланку XXX. 1887. хитне природе, и као таква се има миморедно решити.

Да би се отклониле сметње које спречавају брзо решење гореспоменутих утока, упозоравам подручне судове, да у случајевима о којима је реч у уводу овога расписа, приложе списима одма приликом подастирања утока, препис записника о спровођању извршења, или бар оне делове записника из којих суд може да установи време, када је извршенику уручено решење о одређењу извршења, односно ту околност, да ли је уток поднесен благовремено.

Умољавам г.г. Претседнике Округних судова, да овај мој распис саопште подручним судовима, ради знања и придржавања, и да ми о учињеном поднесу извештај.

Нови Сад, 5. новембра 1930. год.

Др. Н. Игњатовић, с. р.

Претседник Апелационог Суда у Новом Саду.